

MIHAIL DAVIDOLU Cunosce mai multe piese semnate de Vasile Iosif. În cea de față, lipsa nervului dramatic este reală. Personajele nu sînt credibile. Nu așa arată un magnat. A amesteca dramaturgia cu problemele fizicii atomice nu este chiar așa de ușor. Unde nu-i măsura, nu-i artă.

PROF. MARIANA PETRESCU: Am avut tot timpul impresia că asist la lectura unei traduceri dintr-o literatură fără tradiție. Or, noi avem o tradiție în dramaturgie. Într-adevăr, textul lui Vasile Iosif nu are construcție dramatică, nu captivează. Sigur, textul dorește să pledeze pentru pace. Dar această idee majoră nu a fost slujită cu argumente dramatice.

EMILIAN NESTOR Eu pot să-l felicit pe autor în ceea ce privește intenția, mesajul. Aceste șase „clipe” înseamnă, însă, mai mult decît șase acte de spectacol.

ION MUNTEANU: Un milionar cu mustră de cimpanzeu dorește să facă o lume nouă. Cum a ajuns el milionar, îl privește. Omul ăsta vrea să facă un paradis; dar, cum? Numai prin voluntarism. Or, nu este suficient. În plus, este și nebun îi circulă șoarecii prin creier.

RADU ALBALA: Ora este prea târzie, ca să mai vorbim despre mariajul dintre mesaj și realizare. S-a spus că în text este vorba despre lupta pentru pace. Pentru mine, a fost altceva: un tînăr savant ar fi dorit să creeze o imensă „plapumă”, care să apere pămîntul de cele rele. Nu toți miliardarii sînt răi...

RADU POPESCU Nici toți cimpanzeii nu sînt miliardari!

RADU ALBALA Piesa are numeroase slîngăcii. Consider că este o schiță, un punct de plecare.

PAUL EVERAC: Intervin, pentru că sînt implicat prin însăși titulatura Cenaclului dramaturgilor, la care participă și secția de dramaturgie a Asociației scriitorilor. Fără îndoială, cei care au impresia că într-un cenacul se discută capodopere, îi supraestimează importanța. Aici nu trebuie înlocuite argumentele de fond cu micile impresii m-a dezamăgit, m-a emoționat. Aici, în special, se încearcă ajutarea autorului. Vasile Iosif este autorul unor piese care au stîrnit interes în jurul anilor 1960—1962. El vine acum cu un curaj nou, și trebuie ajutat, fie arătîndu-i-se cum, fie spunîndu-i-se: „nu te mai băga, domnule, în această treabă”. După umila mea părere, de simplu auditor, povestea pe care el a narat-o este povestea unui boss american, care și-a amenajat un paradis, și care primește oferta unui tînăr de a salva pămîntul de amenințarea cataclismului atomic. Și propunerea, și mediul, și facilitatea cu care se acceptă propunerea, toate acestea sînt trăsăturile unei dramaturgii naive. Acest epitet nu trebuie să ne însălmînte. Din nefericire, Vasile Iosif nu este la fel de naiv. El a fost bine intenționat, a vrut să aducă de toate în piesă... Autorul ar face bine să ajungă din nou cu picioarele pe pămîntul inspirației autohtone. Rîscul clișeului este mai mic, atunci cînd te inspiri dintr-un mediu bine sondat.

Mircea RAREȘ

telex-„teatrul“●telex-„teatrul“●telex-„teatrul“

La o conferință de presă, Teatrul Giulești și-a anunțat următoarele două premiere: Zădărlul de Dan Tărchilă, în regia lui Tudor Mărdăscu, avînd ca interpreți, printre alții, pe Cornel Dumitraș, Olga Bucătaru, Florin Zamfirescu, și Amadeus de Peter Shaffer, în regia lui Dinu Cernescu, interpreții rolurilor principale fiind Radu Beligan (în reprezentație), Răzvan Vasilescu și Mircea Constantinescu. ● Am citit în „Viața Românească” nr. 11/1981 o frumoasă nuvelă, Tița, scrisă de Radu Albala, om de mare erudiție, colaboratorul nostru apro-

piat. ● Cu prilejul aniversării a 130 de ani de la nașterea lui I. L. Caragiale, Teatrul „Bulandra” a reluat șirul reprezentațiilor cu O scrisoare pierdută, în regia lui Liviu Ciulei. ● Apropo de marii dramaturgi clasici: revista „Flacăra” din 15 ianuarie 1982 publică o dezbatere realizată de Ilie Purcariu pe tema „Pe ce texte ne creștem copiii?” Interlocutorii (profesorul Petre Predică, scriitorul Mircea Sintimbreanu, actorul Florian Pittiș, inginerul Ștefan Pandele și elevul Marius Stănescu) deplîng absența clasicilor români de pe scenele tea-

trelor noastre. ● Am așteptat cu interes emisiunea de televiziune din 8 ianuarie 1982, care anunțase o dezbatere asupra problemelor teatrului contemporan. Am urmărit, dezamăgiți, o suită de declarații și confesiuni lipsite de originalitate. Dintre interlocutori: Lucia Nicoară, Zoe Anghel, Romeo Pojan. Realizator: Smaranda Jelescu. ● Teatrul „Ion Creangă” și-a reluat activitatea, în sala complet renovată, cu spectacolul Pinocchio, dramatizare după Collodi, în regia lui Cornel Todea. Teatrul celor mici sărbătorește astfel un secol de existență a îndrăgîtitului personaj. ●

Data premierei : 14 ianuarie 1982.
Regia : CRISTIAN NACU. Scenografia : MIRCEA TOFAN.

Distribuția : ȘTEFAN TIVODARU (Tudor) ; ADI CARAULEANU (Octav) ; MARCEL ANGHEL (Gelu) ; LILI POPA-ALEXIU (Rina) ; AUREL IONESCU (Vistrian) ; Cîntăreața : GABRIELA DIMA.

abia ieșiți din copilărie, care au apucat pe căi greșite. Aceștia, atrași de mirajul unei statuete de fildeş, intră ca într-o cursă de șoareci în Casa nebulului, și asistăm la zbaterea lor comică de a scăpa de acolo, în timp ce vâlurile de mister cad unul câte unul. (Pînă una-alta, după ce au jucat pe „dumii” la început, copiii gesturi și atitudini de gangsteri, tinerii mor de frică, iar unul dintre ei chiar leșină.)

Statueta de fildeş cu ochii de diamante, care mijlocește comunicarea cu visul, este metafora aspirației spre puritate și poezie. Incapabil, la început, să vizeze („o pasăre împușcată în aripă”), Octav, unul dintre cei doi tineri veniți să fure statueta, este un deus ex machina, cu gustul amar al frustrării și al eșecului, care vrea să-și ia revanșa împotriva celor care l-au umilit. Contaminat de „nebulia” lui Tudor și mai ales a Rinei, nepoata acestuia, Octav devine înțelept, se maturizează sub ochii noștri, se eliberează de copilărie, ca fluturile din crisalidă.

Teatrul „Victor Ion Popa” din Birlad este cunoscut pentru interesul constant pe care îl acordă dramaturgiei originale. Reprezentarea, în premieră pe țară, a piesei lui Tudor Popescu atestă aceeași nede-zimțită preocupare, devenită tradiție.

Regizorul Cristian Nacu, unul dintre cei mai fideli slujitori ai scenei birlădene, este animatorul și păstrătorul acestei tradiții. Multe dintre spectacolele cu piese românești reprezentate aici poartă semnă-

tura sa. În spectacolul cu **Casa nebulului**, Cristian Nacu a descifrat cu justețe, într-o cheie proprie, intențiile autorului, luminînd deopotrivă latura poetică, precum și pe cea moralizatoare a piesei, armonizînd sonoritățile grave cu cele ușoare. Mansarda în care se petrece acțiunea se transformă într-o adevărată peșteră a miracolelor, populată de o grămadă de statui, fără capete și miini. Acest decor, care anunță un scenograf interesant (spectacol de debut, Mircea Tofan), realizează un univers enigmatic, straniu, în care surprizele scenografice dorite de autor se succed firesc. Pe de altă parte, lumina și, deci, culoarea sînt aproape excluse. Cenușul devine predominant, umbrele și penumbrele dau o senzație de apăsare, momentele lirice se înfiripă greu, cadmul de vis este sugrumat. Spectacolul are, de aceea, pînă la un anumit punct, o desfășurare greoaie.

Ștefan Tivodaru, interpretul lui Tudor, o prezintă scenică notabilă, înscrie evoluția personajului pe linia unui joc, în general, subtil, spiritual. Ușor retoric, uneori, conferă eroului său o neadevărată aură de erou de tragedie antică. În rolurile celor doi tineri, Octav și Gelu, Adi Carauleanu și Marcel Anghel joacă simplu, cu emoție, realizînd momente de bună comedie, dar se mișcă destul de stîngaci în semiobscuritatea care invadează scena și nu se diferențiază mult unul de celălalt. Lili Popa Alexiu, în rolul Rinei, nepoata eroului, evoluează dezinvolt, cu grație de balerină, redînd amestecul de candoare și gesturi îndrăznețe, de cochetărie și stîngăcie feciorenică, cîteodată cu unele poze de împrumut. O apariție, într-un deghizament „cum scrie la carte”, ca într-un film cu pirai, Aurel Ionescu (Vistrian).

Un grup asemănător cu o pictură de gen semnată de Velasquez, deloc potrivit pentru piesă, o însoțește pe Zina copilăriei — interpretată de Gabriela Dima, căreia i-am apreciat sinceritatea și discreția.

Ilie RUSU

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

Teatrul „Maria Filotti” din Brîla a prezentat în premieră piesa Mîngîierea de Theodor Mănescu, în regia lui Constantin Codrescu. Tot la Brîla urmează să înceapă repetițiile cu Moromeții, dramaturgie după romanul lui Marin Preda de Liviu Dorneanu, în regia lui Vic-

tor Ioan Frunză. ● Numărul 1/ianuarie 1982 al revistei „Tribuna” este consacrat aproape în întregime celui de-al VIII-lea Congres internațional al criticilor de teatru. Sînt publicate extrase din raportul de activitate prezentat de André Camp, secretar general al A.I.C.T., și alte

texte, mai mult sau mai puțin interesante. Din același număr al revistei aflăm că Ion Cocora a fost ales comisar al Asociației. Felicitări, Cocora ! Spune-ne și nouă, Cocora, „comisar” înseamnă membru într-o comisie, sau ce ? ●

VIITORUL ROL ILDY CODRESCU

Ildy Codrescu a absolvit Institutul de teatru „Szentgyörgyi István” din Tirgu Mureș în 1965 ; a fost elevă a profesorilor Harag György, Tompa Miklós și a regretatului Kovács György, sub îndrumarea cărora a jucat în *Vrăjitoarele din Salem*, de Arthur Miller (Abigail), *Cei din urmă*, de Maxim Gorki (Vera), *Fătcele*, de Sidonia Drăgușanu (Odette). Așadar, un început bun, personaje generoase, roluri dintre cele care definesc o actriță. Pe scena Teatrului de Nord din Satu Mare, a fost distribuită în *Simple coincidențe*, de Paul Everac (Daniela), *Pescărușul*, de A. P. Cehov (Mașa), *Regele moare*, de Eugen Ionescu (Regina Marie), *Don Juan*, de Max Frisch (Donna Ana), *Văduva isteată*, de Carlo Goldoni (Eleonora), *Viforul*, de B. Șt. Delavrancea (Irmsky). A fost invitată la Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani, pentru rolul Ruxandra din piesa *Alexandru Lăpușneanu*, de Virgil Stoenescu, și la Teatrul

Maghiar de Stat din Sfântu Gheorghe, pentru rolul Miresei, în *Noaptea pe asfalt*, de Theodor Mănescu. În ultimii cinci ani, a făcut parte din corpul didactic al Institutului de teatru „Szentgyörgyi István” și, în același timp, a jucat la Teatrul Național din Tirgu Mureș, în spectacolele *Doctor în filozofie*, de Branislav Nușci și *Pensiunea doamnei Olimpia*, de I. D. Șerban. Abordindu-și personajele cu discreție, dar cu intuiție a tonului just, Ildy Codrescu știe să evite mijloacele uzate, fixînd în memoria spectatorilor un gest, un accent, o privire.

Începînd cu stagiunea 1981—82, este angajată la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila.

„Primul rol pe scena brăileană a fost Luiza din piesa *Cu călușul în gură* de Alfonso Sastre, care mi-a dat mari emoții, dar și bucuria întîlnirii cu un public cald. Al doilea rol este cel pe care-l repet acum, Claudia din piesa *Mingîlirea* de Theodor Mănescu (apărută în revista „Teatrul” nr. 10/1979). Piesa, de un puternic dramatism, relevă strînsa legătură dintre iubire și demnitate, pledînd, prin majoritatea personajelor, pentru demnitate atît în fața vieții, cît și în fața morții. Și mai interesantă mi se pare opera sub aspectul scriiturii, al modului de îmbinare a celor două planuri — ficțiune și realitate.

E un rol inedit pentru mine, în antiteză cu tot ce am jucat pînă acum. Un rol frumos, care face parte din categoria acelorora îndrăgite de mine, deoarece sufletește mă simt mai apropiată de asemenea roluri, de analiză psihologică. Un personaj capabil să-și consume trăirile și să și le schimbe, în funcție de situație de la patetism la exuberanță, de la tristețe la zîmbet, de la temperament ardent la afișată indiferență. Claudia își trăiește și își ascunde drama de a fi însingurată în propria sa familie. Ea nu se explică și nu trebuie explicată : drama ei se dezvăluie discret și subtil, în desfășurarea piesei”.

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

● La Teatrul Dramatic din Constanța, a avut loc premiera piesei Cum se numeau cei patru Beatles de Stephen Poliakoff, în regia lui Florian Pittiș. ● În „Cronica” din 8 ianuarie 1982, Al. I. Friduș semnează un articol critic, cu puncte de vedere foarte îndreptățite și bine argumentate, privitoare la

tru copii și tineret : „Efectele ambiguității”. ● Viitoarea premieră a Teatrului Național din Cluj-Napoca : Macbeth de Shakespeare, în regia lui Mihai Măniușiu, cu Anton Taus și Melania Ursu. ● În vecini, la Teatrul de Stat din Turda, se repetă Acești îngeri triști, de D. R. Popescu, în regia și scenografia lui Andrei Mi-

halache, Atenție la cotitură ! de Mehész György, în regia lui Mircea Moldovan și scenografia Clarei Racș, și De ce dormi, iubito ? de Jos Vandello, în regia lui Ion Pitaru și scenografia aceleiași Clara Racș. ● În revista „Ateneu”, ultimul număr din anul 1981, George Genoiu continuă publicarea eseurilor sale despre teatru, intitu-

VIITORUL ROL

DEM. RĂDULESCU

Actor hărăzit succesului, unui raport privilegiat cu publicul, Dem. Rădulescu nu se ferește să exploateze la maximum efectul comic, știind că-și poate îngădui să cheltuiască — poate, chiar să risipească — din preaplînul talentului său. Se vorbește despre o oarecare manierizare a actorului; observație care-și are temeiul ei, dar pe care Dem. Rădulescu o contrazice, atunci cînd un rol îi solicită cu adevărat resursele — dovadă, Svejck, de exemplu, nu avea nimic comun cu Tiberiu Cezar Sicoșan, eroul lui Aurel Baranga. Cît privește popularitatea, numai *Siciliana* (record : 1500 de reprezentații de la premieră!) i-a adus zeci de mii de spectatori... Timbrul vocii, frazarea inimitabilă, observanțele dintre surîsul larg, placid, și privirea neliștită, scormonitoare, fac din el favoritul telespectatorilor.

Invitat la Teatrul Național, pentru rolul principal din *Ploșnița* de Maiakovski, Dem. Rădulescu consideră că se află...

„...între-unul dintre momentele cele mai importante ale carierei. Joc în filmul lui Geo Saizescu, *Grăbește-te încet*, pe un scenariu de Ion Băieșu; pregătesc, la

Teatrul Național — invitație care mă onorează — Prisîpkin din *Ploșnița* de Maiakovski și... patru roluri în piesa *Ce nemaipomenită harababură!* de Eugen Ionescu. Iată un șir de examene de maturitate artistică, care-mi dau mult de gîndit, îmi dau nopți de insomnii, dar și speranțe...

Cred că *Ploșnița* lui Maiakovski nu apare în repertoriul Teatrului Național, în mod întîmplător. Partidul ne atrage atenția că e necesar să combatem prin mijloacele educației, inclusiv prin artă, tendințele de îmburghezire, oriunde acestea apar. Or, cine este Prisîpkin, decît un ins care-și uită originea și menirea lui de proletar, care-și reneagă clasa, un individ pus pe chiverniseală, care n-are alt scop decît să se îmbuibă și să huzuzească, un tip anacronic, egoist? El nu e împotriva progresului, dar cu condiția ca nu el să servească progresul, ci progresul să-l servească pe el.

E un rol dificil, în aparenta lui simplitate, care pretinde și mijloace realiste, și o doză de convenție teatrală, fiindcă și «omenescul» și «animalicul», la Prisîpkin, trebuie să dobindească o dimensiune simbolică. Încercăm, împreună cu Horea Popescu, să citim piesa cu ochii contemporaneității. Iată, au trecut cei cincizeci de ani pe care poetul îi credea necesari pentru construirea «societății viitorului», și indivizii ca Prisîpkin n-au ajuns încă să fie priviți cu spaimă și curiozitate, ca niște fosile vii. Forța de supraviețuire și de adaptare a «ploșniței» s-a dovedit uimitoare. Importanța și actualitatea piesei rezidă în lecția ei morală, la fel de vie și de viguroasă și azi: societatea se descotorosește de indivizii de teapa lui Prisîpkin, îi izolează, îi «îngheață» — și merge înainte. Cît privește convenția teatrală pe care o propune textul, firește că ea apare cam naivă; dar Maiakovski însuși spunea că, în realizarea scenică a acestei comedii satirice, «principalul depinde desigur de avîntul pe care îl va avea regizorul».

Maria MARIN

telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“●telex-,,teatrul“

late File dintr-un carnet. Sperăm să le regăsim reunite într-un volum. ● Teatrul de Stat din Oradea a organizat un scurt turneu la Timișoara, Cluj-Napoca și Arad, cu spectacolul Casa-avantai de Marin Sorescu. Pînă aici, nimic neobișnuit. Numai că, de data aceasta, la fiecare reprezentație a participat și Marin Sorescu.

și au fost organizate debateri cu spectatorii. ● Tot la Oradea: au început repetițiile cu Domnul Montaigne bea ape minerale de D. R. Popescu, în regia lui Sergiu Savin. ● În obișnuita emisiune radiofonică de dimineață, Liana Cojocar a invitat-o, la 16 ianuarie 1982, pe Stela Popescu să ne recomande ce spectacole să

vedem la sfîrșit de săptămîină. Actrița ne-a recomandat, cu deosebită căldură, să vedem, la Teatrul Mic, Diavolul și bunul Dumnezeu de Jean Paul Sartre, în admirabila regie a extraordinarei... Cătălina Buzoianu. Ce și-o fi spus, atunci, Silviu Purcărete?

FAIMA